

“ประมาทเล่นเล่อย่างร้ายแรง”
เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
มีความหมายอย่างไร

“ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง”
เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
มีความหมายอย่างไร

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า
มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อ
การละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความ
จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑ ล ๑

๑ ล ๑

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่า
จะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่หรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การ
เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม
แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์

๑ ล ๑

๑ ล ๑

คำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” นั้น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือกฎหมายฉบับอื่น ๆ ไม่ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ประมาท
เลินเล่ออย่างร้ายแรง” ไว้แต่อย่างใด แต่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือ
กรมบัญชีกลาง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๐๘๗ ลงวันที่ ๗
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ สรุปว่า “ความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จะมีลักษณะเป็นไปในทางที่
บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น
คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการ
อาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น เช่น คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๗๘๙ - ๑๗๙๐/๒๕๑๘ การที่
โรงงานจำเลย (กระทรวงการคลัง) เผาเศษปอ ทำให้มีควันดำปกคลุมถนนจนมองไม่เห็นทาง
ข้างหน้า เป็นเหตุให้มีรถขับมาชนท้ายรถโจทก์ซึ่งจอดอยู่ได้รับความเสียหาย ซึ่งเหตุการณ์
เช่นนี้เคยเกิดมาแล้ว ๒ - ๓ ครั้ง แต่ก็ปล่อยปละละเลยไม่เปลี่ยนวิธีการเผาเศษปอ จึงเป็นกรณี
ที่จำเลยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นต้น”

เอกสารประกอบ

- หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๐๘๗ ลงวันที่ ๗
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

รับที่ ๘๕๐

วันที่ ๑๖ ก.พ. ๒๕๓๙

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๖๐๑/๐๘๕

กรมบัญชีกลาง
รับที่ 504365
วันที่ ๑๖ ก.พ. ๒๕๓๙
เวลา ๑.๑๐ น.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทำข้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

* กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

อ้างถึง หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๑๖๘๔ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๘

ตามหนังสือของกรมบัญชีกลางที่อ้างถึง ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ รวม ๖ ข้อ ดังความแจ้งอยู่แล้ว นั้น บัดนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวข้างต้น โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. เรื่องที่ส่วนราชการส่งให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) พิจารณา หรือเรื่องที่เกิดความเสียหายเนื่องจากความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนที่พระราชบัญญัติฯ และระเบียบฯ ประกาศใช้บังคับ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการหรือ ค้างดำเนินการ หรือยังไม่ได้ดำเนินการ กรมบัญชีกลางสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ หากดำเนินการได้จะต้องใช้กฎหมายและระเบียบใด และกรณีไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้จะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

๑/๒๓๖๕

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มิได้มีบทเฉพาะกาลไว้เป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดความเสียหายเนื่องจากความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนที่พระราชบัญญัติและระเบียบดังกล่าวประกาศใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติและระเบียบดังกล่าวได้ประกาศใช้บังคับ กรณีจึงต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติและระเบียบใหม่ต่อไป ซึ่งกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)ย่อมสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นใหม่ได้ทันที

2. เรื่องที่ส่วนราชการปฏิบัติอยู่โดยใช้ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งเดิม แต่ได้ส่งให้กระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)พิจารณาในระหว่างที่พระราชบัญญัติและระเบียบฯใหม่ประกาศใช้แล้ว จะให้ถืออายุความใดนั้น เห็นว่า ตามหลักกฎหมายนั้นอายุความเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของ "หนี้" ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น หากการกระทำนั้นเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติและระเบียบฯใหม่ใช้บังคับ กรณีย่อมต้องเป็นไปตามอายุความของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เดิม กล่าวคือจะต้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความ 1 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ถึงผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำลายละเมิดตามมาตรา 448 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่หากการกระทำนั้นเกิดขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติและระเบียบใหม่ใช้บังคับแล้ว การนับอายุความย่อมต้องเป็นไปตามกฎหมายใหม่ โดยกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ การเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องกระทำภายใน 2 ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้น หากเรื่องที่กระทรวงการคลังรับไว้พิจารณานั้นเป็นกรณีของการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายใหม่ใช้บังคับ ก็จะต้องนับอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เดิม

3. ตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งครอบคลุมความเสียหายที่เกิดแก่ราชการทุกกรณี แต่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ครอบคลุมเฉพาะความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติควบคุมบุคคลภายนอกผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น กรณีนอกเหนือ

ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ถูกยกเลิกไป กรมบัญชีกลางจะต้องปฏิบัติเช่นไร โดยเฉพาะเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือค้างดำเนินการนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดความรับผิดชอบในทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ส่วนความรับผิดชอบของบุคคลภายนอกย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับระเบียบปฏิบัติในเรื่องที่ไม่อยู่ในบังคับพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หากจะสมควรมีประกาศกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) อาจเสนอระเบียบว่าด้วยการนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงานของรัฐได้

4. ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า "ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใหม่ทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง" คำว่า "ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง" นั้น หน่วยงานใดเป็นผู้กำหนด และมาตรฐานความร้ายแรงได้กำหนดไว้ประการใดนั้น เห็นว่า การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดจะเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือไม่ นั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบทุกคน จนถึงคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือศาล ส่วนอย่างไรเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไป ซึ่งความประมาทเลินเล่อนั้นเป็นการกระทำมิใช่โดยเจตนา ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจำต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่พึงมีไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นว่าการอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1789-1790/2518 กรณีโรงงานของจำเลย (กระทรวงการคลัง)

เผาเศษปอ ทำให้มีควันดำปกคลุมถนนจนมองไม่เห็นทางข้างหน้าเป็นเหตุให้มีรถชนมาชน
ท้ายรถโจทก์ซึ่งจอดอยู่ได้รับความเสียหายซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เคยเกิดมาแล้ว 2-3 ครั้ง
แต่ก็ปล่อยปละละเลยไม่เปลี่ยนวิธีการเผาเศษปอ เป็นกรณีที่จำเลยประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรง เป็นต้น

5. ตามข้อ 17 วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนดว่า
"ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อ
ตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้
กระทรวงการคลังตรวจสอบ" นั้น กระทรวงการคลังสามารถประกาศกำหนดเรื่องที่ไม่
ต้องรายงานให้ตรวจสอบได้เพียงใด เช่น ประกาศกำหนดว่า เรื่องที่ผู้แต่งตั้งได้วินิจฉัย
สั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดแล้ว ให้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่
ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีไปได้เลยโดยไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวง
การคลังเพื่อตรวจสอบ หรือประกาศกำหนดว่า กรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความ
เสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จึงให้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบจะกระทำได้
หรือไม่นั้น เห็นว่า ในปัญหานี้ ข้อ 17 วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้ให้อำนาจกระทรวง
การคลังที่จะประกาศกำหนดเรื่องที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลัง
ตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะประกาศกำหนดเรื่อง
ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงานดังกล่าวได้ตามที่จะเห็นสมควร โดยอาจกำหนดเรื่อง
ดังกล่าวโดยอาศัยมูลค่าความเสียหาย หรือจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ได้มีการชดเชย
แล้ว เป็นเกณฑ์ตามที่หาหรือมาก็ย่อมเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะกระทำได้

6. คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งตามข้อ 21 แห่งระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539 ซึ่งแต่งตั้งโดยปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการในคณะกรรมการดังกล่าว
จะมีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมตามนัยพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2523
ด้วยหรือไม่ อย่างไรนั้น เห็นว่า ในข้อนี้ พระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ

พ.ศ. 2523 ได้ให้คำนิยามคำว่า "คณะกรรมการ" ซึ่งมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมไว้ใน มาตรา 4 โดยให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีด้วย ในเมื่อคณะกรรมการพิจารณาความริบผิดทางแพ่งเป็นคณะกรรมการตามระเบียบที่ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบแล้ว คณะกรรมการดังกล่าวจึงเป็นคณะกรรมการซึ่ง แต่งตั้งขึ้นโดยคณะรัฐมนตรีและมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุม กรรมการฯได้ ซึ่งย่อมรวมไปถึงกรรมการที่เป็นผู้แทนกระทรวงการคลังซึ่งปลัดกระทรวง การคลังแต่งตั้งตามที่หาหรือมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภัยราชพร ฟ้ารัตน์)

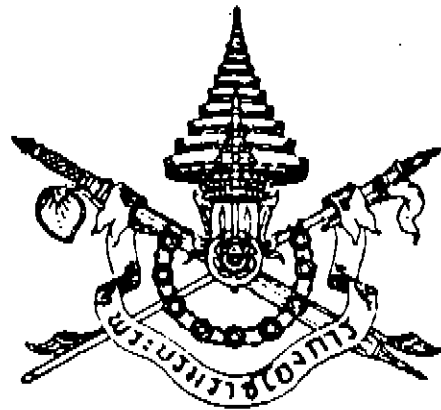
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. 2220206-9 ต่อ 226

โทรสาร 2241401

2263612

พระราชบัญญัติ

ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใดๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ดั่งขึ้น

โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบ ให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้รวมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๕ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยคำนึงถึงรายได้ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัย
ร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมี การฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใดๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

